

DIVADELNÍ TŘEBÍČ 1

ZPRAVODAJ XII. NÁRODNÍ PŘEHLÍDKY
AMATÉRSKÉHO ČINOHERNÍHO
A HUDEBNÍHO DIVADLA

KVĚTEN 2003

Je tu opět květen...

...a s ním největší divadelní událost pro amatérské divadelní soubory - Divadelní Třebíč. Letos už po dvanácté se stane naše město Mekkou „bláznů“, kteří sem přitáhnou své Thespidovy káry, aby na prknech, která „znamenají svět“ předvedly, čím že je tentokrát divadelní Múza obšťastnila.

A tak si opět i já chci připomenout, jakou vlastně roli hrálo divadlo v mém osobním životě. Podstatnou. Stalo se mou - a zní to asi trochu pateticky - velkou láskou. Přesně si dodnes pamatuju na první představení, které jsem uviděl. Byla to neděle dopoledne, byly mi asi čtyři roky a babička s dědečkem mě vzali do loutkového divadla při JČE České Budějovice. Hrála se Zlatovláska. A já jsem propadl kouzlu onoho zvláštního divadelního světa. Světa emocí, kouzel, vůně šmínek. Hned vedle malého loutkového sálku byl totiž velký (aspoň tenkrát se mi to tak zdálo) divadelní sál, kde hrál a dodnes hraje soubor J. K. Tyl. A tak začaly moje pravidelné nedělní návštěvy pohádek o třetí odpoledne (dodnes tak hrají). Zkoušky čerta Belinka, Sněhurka, no tak to byly moje první hity. Dodnes si přesně vybavím to zvláštní mrazení, když zhasla světla v sále, to očekávání, rozhrnula se opona, rozsvítila světla ... Je sice pravda, že jsem pocítil i první zklamání, když mě maminka vzala do zákulisí a já viděl ta prkna a stojany, a on to nebyl skutečný les, (jak jsem si myslel) a ta zlá královna se chtěla s mojí maminkou a spokojeně drbaly o svých mužích. Ona totiž byla kamarádka mojí maminky. No hrůza. Ale je pravda, že hrála výborně (a hraje dodnes) a já se zase příští neděli bál. No co chcete od malého kluka.

Můj dědeček z maminičiny strany byl taky takový hračka. A tak mi nejdříve vyrobil malé loutkové divadlo a potom jsem si vybojoval velké maňáskové. První titul, který naše domovní společnost uvedla, byl Kohout světápán. Dodnes vidím děs v očích, když jsem se rozhodl věnovat v sedmé třídě toto monstrum škole. Paní ředitelka nechťela kazit mé nadšení, ale evidentně „to“ ve škole překáželo. Ale hráli jsme dál.

Na první operu do velkého Jihočeského divadla mě maminka vzala ve čtvrté třídě. Hráli Rusalku. V neděli dopoledne. Což asi

pro operu není ten nejlepší čas. Je pravda, že jsem tehdy zažil i první humornou scénu. Scéna byla kouzelná a jezero bylo z celofánu - třpytilo se báječně. Ale jen do okamžiku, kdy z něj vystoupila Rusalka a šaty chytla za jakýsi kus celofánu. A tak se zároveň s líbeznou Dvořákovou hudbou ozývalo i trhání celofánu, neboť si jezírko přivlekla chudák Rusalka až na forbinu. A potom už to bylo jako opium. Aida, Trubadúr, Don Carlos, a další a další. Opera byla tehdy

v Budějovicích na vysoké úrovni - zpěváci jako Součková, Kareninová, Kvirenc, Souček a jiní. No a tehdy jsem se obrovsky „platonicky“ zamiloval do subrety divadla. Jmenovala se Eva Jarolímková a zazářila tehdy přes noc v muzikálu My Fair Lady - hrála Elizu a já to viděl asi dvacetkrát. Kytičky jsem posílal, dokonce i k šatně jsem pronikl. Vůbec mi nevadilo, že je o hlavu vyšší, že po městě se šíří fámy o jejich milostných avantýrách. Pro mě to byla bohyně. A pochopitelně, i další kusy kde hrála, jsem viděl z druhého balkónu mockrát. Po letech, když jsme se náhodou setkali, jsme se tomu smáli jak blázni. No co chcete od studenta s rudýma ušima.

Vlastně přes divadlo jsem ukecal i svou ženu. Po fakultním plese, kde jsme se jaksi lehce dali dohromady, jsem ji pozval na nedělní představení Paní Marjánky matky pluku, potom na deci a potom ... jsme spolu letos už třicet let.

Můj největší divadelní zážitek - asi představení pana Bednárika se souborem ze Zelenče - Konec všetko napravit, Guľočka, Matka Guráž. Kdy jsem se nejvíc

nachechtal? To vím přesně - na Činoheráku a Menzlově inscenaci hry Tři v tom a na českolipském Jak se vám líbí Jak se vám líbí.

Divadlo mi od prvního kantorského roku pomáhalo ve škole. Děti ho moc rády hrály a pomáhalo jim ztratit trému. Je pro nás s mojí ženou vždy největší potěšení vyrazit do divadla, koupit si italskou směs, sednout si pohodlně do hlediště, chytout se za ruce. Zhasíná se. Mrazení v zádech. Rozhrne se opona (pokud je jaká)... A je tu ten zvláštní svět divadla. Ono zastavení času, onen zázrak divadla.

Je fajn, že mi kdysi moje maminka a dědeček našli cestu k divadlu. Přeji Vám všem i letos, abyste ten zázrak divadla prožili u nás v Třebíči.

Jaroslav Dejl, ředitel DT

1. část: FEMAD POĎEBRADY 8. - 11. 5. 2003

Čtvrtek 8. 5.

Jiří Zedník	MARIE DS Rohlík ideální šipkař Teplice
Václav Dostál	ŠEDÁ EMINENCE Z ELSINORU aneb HAMLET TROCHU JINAK DS Tyrš Lány

Pátek 9. 5.

Lupinec & Co	HOTEL INTERCONTINENTAL Divadlo V.A.D. Kladno
Lev Birinskij	MUMRAJ V ZIMNÍ KRAJINĚ Divadlo Esence Praha
Petr Macháček	KARKULKA Divadlo Kámen Praha

Sobota 10. 5.

René Falett	ZELŇAČKA DS MKS Červený Kostelec
René de Obaldia	KAT A VELKOVÉZÍR DS Prkno Veverská Bitýška
Jaroslav Kodeš:	DĚVČATA aneb KRVAVÁ SUITA DS Tyl Rakovník

Neděle 11. 5.

A. a V. Mrštíkovi	MARYŠA DS Jana Honsy Karolinka
-------------------	-----------------------------------

2. část: DIVADELNÍ TŘEBÍČ 14. - 18. 5. 2003

Národní dům

Středa 14. 5.

10.00 hod.	volně podle Oscara Wilda	STRAŠIDLA CANTERVILLSKÁ Malé divadlo Kolin
14.00 hod.	Pauline Daumaleová	ŠTASTNÝ NOVÝ ROK DS Karla Čapka MěKS Třešť
16.00 hod.	Slavnostní zahájení Divadelní Třebíče na Karlově náměstí Přivítání souborů a hostů v Malovaném domě	
20.00 hod.	Neil Simon	BILOXI BLUES Občanské sdružení PrakOta Řetová

Čtvrtek 15. 5.

10.00 hod.	D. a V. Martincovi podle R. Kiplinga	KNIHA DŽUNGLE Divadlo Dostavník Přerov
15.00 hod.	Agatha Christie	DESET MALÝCH ČERNOUŠKŮ NaKop Tyjatr Jihlava
20.00 hod.	Zoltán Egressy	PORTUGÁLIE DS Tyl Dačice

Pátek 16. 5.

10.00 hod.	Josef Tejkl	AMATÉŘI Černí šviháci Kostelec nad Orlicí
14.30 hod.	Ladislav Valeš podle P. O. Enquista	FAJDRARICIE Rádobydivadlo Klapý
19.30 hod.	Petr Pýcha	REPUBLIKU ZA KONĚ A FOTBAL aneb OBRÁZKY Z DĚJIN NÁRODA HAVLASE PAVLATY Divadelní spolek Krakonoš Vysoké nad Jizerou

Sobota 17. 5.

10.00 hod.	Luboš Fleischmann podle F. Kafky	PROMĚNA Divadlo Luna Stochov
14.30 hod.	Jean-Paul Sartre	S VYLOUČENÍM VEŘEJNOSTI Divadelní spolek Karel Čapek Děčín
19.30 hod.	Karel Tachovský	MOR (Boccacciiovské variace) Divadelní studio D 3 Karlovy Vary

Neděle 18. 5.

	Host přehlídky	
10.00 hod.	D. Dušek, F. Lipták, M. Šulík	ZABÍJAČKA Divadlo COMMEDIA Poprad
11.30 hod.	Slavnostní zakončení	Divadelní Třebíče a celé Národní přehlídky amatérského činoherního a hudebního divadla

Porota DIVADELNÍ TŘEBÍČE 2003

předseda poroty

prof. PhDr. Jan Cisař, CSc.
*divadelní vědec a pedagog, vedoucí katedry teorie
a kritiky DAMU v Praze*

Mgr. Karel Cón
dirigent Městského divadla v Brně

Mgr. Alena Exnarová
*divadelní vědec, ředitelka Muzea loutkářských
kultur v Chrudimi*

Mgr. Pavel Harváněk
*divadelní režisér,
ředitel Krajské vědecké knihovny v Liberci*

Mgr. Pavel Purkrábek
scénograf, Praha

PhDr. Milan Strotzer
*odborný pracovník pro amatérské divadlo
IPOS-ARTAMA Praha*

Mgr. Vladimír Zajíc
migrující dramaturg, Hradec Králové

tajemník poroty

Jan Strejcovský
*odborný pracovník pro amatérské
divadlo IPOS - ARTAMA Praha,*

V Z P O M Í N K A

Historie trebičského ochotnického divadla je opravdu dlouhá a bohatá na události. Od samého začátku národního obrození divadlo obohacovalo kulturní život města. Nadšeným hercem, jevištním mistrem a hlavně kronikářem činoherního i loutkového divadla v Třebíči 30. - 60. let byl pan Zdeněk Zimmermann, který s neuvěřitelnou pečlivostí celá léta archivoval plakáty, programy, novinové články, fotografie a další materiály z činnosti několika souborů. Bohužel už musíme mluvit o panu Zimmermannovi v čase minulém - v říjnu loňského roku nás opustil navždy. Malou část jeho bohatých sbírek můžete vidět na výstavě v předsáli Národního domu.

V letošním roce jsme se rozloučili s Jiřím Nejedlým, jednou z nejvýraznějších osobností amatérského divadla v Třebíči. Výborný herec s báječným smyslem pro humor po léta hrál především v borovinském divadelním souboru, kde ztvárnil celou řadu rolí. Vzpomeňme aspoň účinkování v komediích Voskovce a Wericha, Labischově Slaměném klobouku, Ze života hmyzu bratří Čapků...

Herecky zajímavá Maryša po Valašsku

Poděbradskou část divadelní přehlídky zakončil Divadelní soubor Jana Honsy z Karolinky inscenací *Maryši* bratří Mrštíků v úpravě a režii Martina Františka. Znakčil ji víc než důstojně.

Nejpůsobivější a emotivně nejsilnější je inscenace tam, kde umožňuje hercům jednat v situacích. Neboť soubor z Karolinky má kvalitní herecký potenciál a ten je zde zúročen. Navíc prospěl zřejmě i přesun původní lokalizace hry z jižní Moravy na Valašsko (včetně reálií - místo vína slivovice), neboť toto prostředí herci důvěrně znají. Vesměs ku prospěchu byla i další úprava předlohy, vypuštění některých motivů a přímočařejší směřování k jednoznačnému konci. Za všechny vydařené situace jmenujme nástup Maryši s okurkami, řešení hospody, kdy Lizal zůstává nakonec sám, či situaci, kdy Maryša otráví Vávru polévkou.

I přes všechna výše uvedená pozitiva je ale třeba konstatovat, že ne všechno v inscenaci odpovídajícím způsobem funguje. Lepší je bezesporu druhá polovina, která více staví na hereckém projevu v situacích. Naproti tomu především v první části působí některé nápady jakoby implantovány z vnějšku. Je to především způsob práce s hudbou, s pohybem. Herci jsou schopni uhrát situace a vytvořit jisté napětí - a to pak najednou padá, narušeno zpomalenou sekvencí při písni či naopak zrychleným přecházením postav či "loutkovitým" pohybem. Podobně problematičtě funguje i scéna. Černý prostor a nad ním druhý plán s plátnem krajiny v úvodu je sice působivý, ale dál už se s ním nepracuje. A přitom by mohl fungovat v řadě dalších situací (například při příchodu Francka do mlýna před závěrem). Vnitřní význam nese i ono stavění panelů - uzavírání prostoru. Ale nemůže fungovat s nakresleným interiérem - pak nám začne například vadit, když Maryša „přikládá“ do kamen. Stejně je to v práci z rekvizitu - tam, kde vychází zevnitř, funguje báječně. Tam, kde máme pocit, že je vymyšlena z vnější pohnutky nebo není domyšlena do důsledků, působí nepřírovnalost, nese žádný význam, nevypovídá nic dalšího o dané situaci.

Přesto všechno je ovšem nesporné, že jsme viděli zajímavé představení, které nás oslovilo.

ex

DNES UVIDÍTE

Malé divadlo má v Kolíně již čtyřicetiletou tradici. V posledních letech se věnuje především tvorbě inscenací pro dospělé diváky (mj. Balaďa z hadrů, Harvey a já). Na Divadelní Třebiči Malé divadlo úspěšně vystoupilo v roce 1993 s inscenací hry Jiřího Brdečky Limonádový Joe, která byla nominována na Jiráskův Hronov.

Pro svoji nejnovější inscenaci si Malé divadlo Kolín zvolilo jako textovou předlohu známou povídku Oscara Wilda *Strašidlo cantervillské*. Dramatizace Martina Drahovzala není přímočarým přepisem Wildeovy prózy, ale využívá autorových postřehů, které doplňuje soubor vlastními nápady.

"Výsledek se od předlohy značně liší, ale jak

věříme, bude i nadále pan Oscar spát klidným spánkem" píše Malé divadlo ve svém programu.

Spisovatel a dramatik Oscar Wilde (1854 - 1900) si ještě předtím, než se dočkal slávy jako literát, získal pověst zábavného společníka. Uváděl své posluchače v úžas nevyčerpatelným zdrojem obrazotvornosti, bavil je jemným, poetickým humorem, odzbrojoval je zasvěceností, s níž se mohl pustit do jakékoliv debaty, okouzloval neotřelostí a duchaplností svých aforismů, paradoxů a slovních hříček.

Jako spisovatel se představil poprvé - pokud nepočítáme sbírku epigonských veršů a dva nezralé dramatické pokusy - až ve svých třiatřiceti letech. V únoru roku 1887 vyšla v časopise *The Court and Society Review* jeho povídka *Cantervillské strašidlo*, půvabná persiflaž na tehdy oblíbené "gotické" romány, ve kterých se to hemží tajnými chodbami a ponurými hrady, přízraky dávných děsivých tragédií a čistými, leč nešťastnými láskami.

Jedná se o sice stylově nejednotnou, ale zábavnou prózu. V prvních kapitolách autor satiricky mífí na prozaicky praktické americké byznysmeny - je to ale satira ryze "oscarovská". Vysmívá se, ale neuráží, popichuje, ale nezraňuje. Ve střední části pokračuje povídka (jak říká Hesketh Pearson) "jako ryzí burleska" a v závěru vplouvá do "atmosféry romantického sentimentu". O tom, že *Strašidlo cantervillské* neztratilo svoje kouzlo ani pro dnešní publikum, svědčí i tato nová dramatizace.

V Třebíči má ochotnické divadlo dlouholetou tradici. Prvním písemným dokumentem je dopis z roku 1847, ale z ústního podání pamětníků se dá soudit, že se v Třebíči hrálo už před 170 lety. V minulosti zde působilo několik divadelních spolků - Divadelní soubor MěKS Třebíč navazuje na tradice Ochotnické jednoty, která byla založena v roce 1923 a dala si za úkol soustředit nejlepší herce z města a okolí a vytvořit z nich soubor, který by obohatil kulturní život města.

Hru Bonne anné e tòi me v hlavní roli s Michelle Bernier, francouzskou divadelní a filmovou herečkou nazkoušel režisér Francois Perrin v divadle l'Européen. Autorka psala roli instalatérky Alex přímo pro Bernierovou, aniž by se s ní osobně znala. Snažila se vyjít z typu herečky a napsat jí roli přímo na tělo. Michelle Bernierová o své postavě říká, že se jí snaží hrát dvojznačně - jedná se o postavu s křehkou duší, ale chvílemi velmi temperamentní. Hra měla po svém uvedení velký úspěch.

Divadelní soubor Karla Čapka Městského kulturního střediska Třebíč nastudoval komedii současné francouzské autorky Pauline Daumaleové *Šťastný nový rok*. Pauline Daumaleová je herečka - má tedy smysl pro živý dialog, stavbu situací a temporytmus. Hrdinkami její hry jsou dvě ženy, společensky i povahově rozdílné, které řízením náhody společně prožijí silvestrovskou noc, aby zjistily, že mají - přes všechny rozdíly - mnoho společného.

Autorka vypráví prostřednictvím svých postav o obyčejném životě a osudech a odhaluje ženskou duši, plnou lásky i sobectví, porozumění i rozporů, strachu z osamělosti i důstojné hrlosti.

DIVADLO POSVĚCENÉ NADŠENÍM

Spolek pro dostavbu a zprovoznění trebičského Nového divadla vydal publikaci *DIVADLO POSVĚCENÉ NADŠENÍM* - Třebíč ve službách Thálie 1945-1965, kterou napsal Vitek Caha. Autor podrobně popisuje slavnou éru ochotnického divadla v Třebíči, jejímž byl přímým aktérem. Největšího úspěchu se trebičští ochotníci dočkali na XXVI. ročníku Jiráskova Hronova, kde měla jejich inscenace Čapkovy *Loupežníka* velký ohlas u poroty i diváků.

...DNES UVIDÍTE

Divadelní soubor Občanského sdružení PrakOta Řetová tvoří studenti vysokých škol - bývalí spolužáci z pražského gymnázia Jana Keplera. Navazuje na existenci někdejšího gymnaziálního souboru Š.O.K., který vedla režisérka Markéta Světlíková.

Soubor PrakOta nastudoval jako svou první inscenaci hru amerického dramatika a scenáristy Neila Simona **Biloxi Blues**.

Neil Simon je v současnosti jedním z nejúspěšnějších amerických dramatiků. Narodil se v roce 1927 v New Yorku, v šestnácti letech vstoupil do armády, později studoval medicínu, ale studia nedokončil. Začal psát skeče a později seriály pro televizi. Jeho první hra "Come Blow Your Horn" nebyla příliš úspěšná. Teprve po dokončení úspěšného libreta k muzikálu "Little me", který měl premiéru na Broadway v roce 1962, se k ní vrátil a pod názvem Barefoot in the Park (Bosé nohy v parku) ji uvedl znovu - tentokrát úspěšně. Po ní následovaly další hry - mj. i u nás známé Sliby chyby, Drobečky z perníku, Zajatec na druhé avenue... K jeho nejznámějším titulům patří komedie The Sunshine Boys (u nás je známa pod názvem "...vstupte!"), ohodnocená jako jedna z nejlepších komedií v sezoně 1972/73. Tato hra není jen komediální studií dvou komiků na penzi. Je lidskou hrou o problémech stárí, o odchodu z aktivního tvůrčího života. Nevysmívá se malichernostem a dětinskostem, které s sebou stárí přináší, ale na druhou stranu nečiní z tohoto úseku života onu poslední a nejsmutnější kapitolu. V této hře excelovali mj. i dva výborní čeští herci - Vlastimil Brodský a Josef Bláha.

Neil Simon obdržel několik významných ocenění a v roce 1991 získal i prestižní Pulitzerovu cenu. Podle jeho her vzniklo i několik úspěšných filmů.

Hra (a později i filmový scénář) Biloxi Blues poněkud vybočuje z řady jeho konverzačních komedií. Má mnohé autobiografické rysy a vypravěč příběhu, Eugene Morris Jerome, je považován za autorovo "mladé" alter ego. Hra se odehrává v prostředí amerického vojenského výcvikového tábora v době 2. světové války a přináší mnoho motivů, které se u děl s podobným tématem často opakují - střety s nadřizenými, první zkušenosti bažantů, teoretizování o sexuálních dobrodružstvích, nepodložených praxí, nostalgii i velké plány do budoucna...

I N F O R M A C E

V průběhu přehlídky nezbyvá mnoho času na poznávání Třebíče a jejích kulturních památek. Pokud však chcete získat patřičný náhled, vyjděte si na městskou věž a podívejte se na vše kolem z ptáčích perspektivy.

Milovníci historie a romantických procházek si jistě nenechají ujít možnost projít se po starém židovském městě a navštívit i Zadní synagogu, ve které se mohou zároveň podívat na výstavu brněnského fotografa Rudolfa Štursy, věnovanou snímkům z Podkarpatské Rusi. V budově Fondu Třebíč (hned vedle synagogy) je k vidění stálá expozice nedávno zesnulého trebičského básníka a výtvarníka Ladislava Nováka.

V galerii Malovaný dům má výstavu prací svých žáků ZŠ Třebíč-Václavské nám. a ve výstavní síni MKS ZŠ Třebíč-Týnská.

Vitání zástupců souborů a hostů přehlídky bude již tradičně v reprezentačních prostorách Malovaného domu.

V předšálí Národního domu budete moci zhlédnout výstavu, která v první části přibližuje malý výsek historie trebičského amatérského divadla, ve druhé zachycuje nositele Zlatého odznaku J. K. Tyla.

Stravování souborů a hostů přehlídky je zajištěno v centrální školní jídelně, pouze nedělní snídaně budou podávány v malém sále ND. V průběhu přehlídky budou návštěvníkům poskytovat občerstvení dva bufety - jeden u malého sálu a druhý v přísálí Národního domu.

DNES

Středa 14. května 2003

10.00 hod. Velký sál Národního domu
Malé divadlo Kolín
volně podle Oscara Wilda
STRAŠIDLA CANTERVILLSKÁ

14.00 hod. Velký sál Národního domu
DS Karla Čapka MěKS Třešť
Pauline Daumaleová
ŠTASTNÝ NOVÝ ROK

16.00 hod. Malovaný dům
Slavnostní zahájení Divadelní Třebíče
a přivítání poroty a hostů

17.30 hod. Malý sál Národního domu
Rozborový seminář

20.00 hod. Velký sál Národního domu
Občanské sdružení PrakOta Řetová
Neil Simon
BILOXI BLUES

23.00 hod. Malý sál Národního domu
Rozborový seminář

ZÍTRA

Čtvrtek 15. května 2003

10.00 hod. Velký sál Národního domu
Divadlo Dostavník Přerov
Dagmar a Václav Martincovi
KNIHA DŽUNGLE

13.30 hod. Malý sál Národního domu
Rozborový seminář

15.00 hod. Velký sál Národního domu
NaKop Tyjatr Jihlava
Agatha Christie
DESET MALÝCH ČERNOUŠKŮ

17.30 hod. Malý sál Národního domu
Rozborový seminář

20.00 hod. Velký sál Národního domu
DS Tyl Dačice
Zoltán Egressy
PORTUGÁLIE

22.30 hod. Malý sál Národního domu
Rozborový seminář

Všechna představení letošního ročníku Divadelní Třebíče se budou odehrávat na jevišti Národního domu.

Ve stejné budově - v malém sále - budou probíhat i rozborové semináře.

Zpravodaj XII. národní přehlídky amatérského činoherního a hudebního divadla Divadelní Třebíče 2003 • Vydává Městské kulturní středisko v Třebíči • Sazba FIBOX • Náklad 200 výtisků